

SPROGMUSEET

Redaktør: Ole Stig Andersen

De fem forbandede fremmedsprog

 Af [Margrethe Mondahl](#) and [Alex Klinge](#) 30. juni 2011 • I kategorien [Skole](#), [Sprogundervisning](#)

Det er altid let at give alle de andre skylden. Som oftest er det dog kun den kvarte sandhed og det dækker enten over manglende kritisk refleksion over egen rolle eller manglende villighed til selv at skride til handling og rette op på tingenes tilstand. Så da Frederik Gjørup Nielsen, formanden for Danske Gymnasieelevers Sammenslutning, i Berlingske den 24. maj [udtalte](#) at 'De [sprogfagene] er for dårlige til at sælge sig selv, og der er for meget med, at man bare skal sidde og oversætte en fransk tekst. Det føles næsten, som om man er tilbage til diktat i folkeskolen', kunne man jo godt foranlediges til at tænke, at det nok bare er et udslag af manglende kritisk refleksion over elevernes egen rolle, og manglende initiativ i forhold til den vigende interesse for tysk, fransk og italiensk og det manglende engagement i at lære ordentligt spansk og engelsk. Men nej, sådan forholder det sig faktisk ikke. Denne gang er der tilsyneladende noget om snakken.

Med finansiering fra Undervisningsministeriet, CBS, KU og DEA gennemførte et hold forskere fra CBS og KU under ledelse af lektor Margrethe Mondahl, CBS, en undersøgelse af kernefagligheden i fremmedsprogfagene i det almene gymnasium i 2010-11. Formålet med undersøgelsen var at dykke ned i didaktisk praksis, holdninger til fremmedsprogfagene hos elever og lærere og at få et øjebliksbillede af den oplevede virkelighed i sprogfagene fx i forhold til, hvad de (potentielt) erhvervede kompetencer kan bruges til. Holdet bag undersøgelsen tilstræbte at være neutrale iagttagere af virkeligheden gennem observationer og interview med ca. 350 lærere og elever i en række gymnasier i Danmark og en serie workshops på henholdsvis CBS og KU om udfordringer og mulige løsninger på de identificerede udfordringer. Undervejs blev de foreløbige resultater diskuteret på en national konference i september 2010 på CBS, hvor omkring 100 repræsentanter for gymnasierne og universiteternes forskningsmiljøer deltog. Undersøgelsen munde ud i en slutrapport der blev offentliggjort ved et arrangement hos DEA i maj 2011. Rapporten er tilgængelig på [Sprogkernen.dk](#).

Undersøgelsen har ført til en række konklusioner, der er formuleret som 8 konkrete anbefalinger:

- De sproglige og kulturelle kompetencer som opbygges i fremmedsprogfagene, skal give klare interkulturelle handlingskompetencer;
- Der er behov for en klarere definition af hvad det betyder at være sprogligt og kulturelt kompetent i en globaliseret verden, og dette skal kunne omsættes i klare læringsmål;
- Fremmedsprogundervisning befinder sig i en lavstatussituation og skal knyttes mere klart dels til andre fag dels til karrieremæssige udviklingsmuligheder;
- Vejene ad hvilke man lærer sprog og kultur og omsætter dem til handlingskompetence, skal tydeliggøres således at eleverne kan erkende og monitorere egne læringsprocesser;
- Den globale borgers uddannelse skal i højere grad ud af klasseværelset og ind i netværk og relevante brugskontekster;
- Den røde stregs pædagogik og den dogmatiske normativitet skal nedtones og erstattes af en forståelsesdimension som bidrager til elevernes interkulturelle og intellektuelle udvikling;
- Studieretningsgymnasiets organisering skal ændres således at sproglige og kulturelle kompetencer kan udfoldes i et fagligt fællesskab med andre gymnasiefag, fx samfundsfag;
- Litteraturundervisningens rolle som sprogtilegnelsesredskab og kulturforståelsesparameter bør nedtones, således at videntilegnelse om globale problemstillinger bringes mere i fokus med henblik på at give eleverne interkulturel handlingskompetence.

Noget af det mest iøjnefaldende ved anbefalingerne er, at der skal fokus på sproglig handlingskompetence, sprogfagene skal ud af deres lavstatus, den didaktiske praksis og den røde stregs pædagogik og elevernes oplevelse af manglende relevans og videnstyngde skal tages meget alvorligt. Derudover opleves det ikke smart eller karriererelevant at beskæftige sig med sprog – det er lidt nørdet og uproduktivt (det formidles og opleves tværtimod reproduktivt – sml. bemærkningen om den franske oversættelse ovenfor) – og sproglig kompetence opfattes bare som et bidrag til at kunne snakke med andre, ikke som noget der egentlig er behov for i en professionel kontekst.

Seneste sprognyheder

4/5	Sprogforskerne fandt en skat i skoven politiken.dk
27/4	Lille indsats styrker små børns sprog www.dr.dk
26/4	Lad os komme det danske 'jantekomma' til livs politiken.dk
23/4	Ud med sproget - Berlingske Mener www.b.dk
20/4	Unikt runefund i centrum af Odense videnskab.dk
4/1	John Holm, Pioneer in Linguistics, Dies at 72 www.nytimes.com
10/8	Young women, give up the vocal fry and reclaim your strong female voice www.theguardian.com
20/5	Bill Funding Native Language Programs Passes mtpr.org
17/5	Sounds Of The Pilbara II: Songs In Language finishes recording - WAM - West Australian Music wam.org.au
13/5	Seven US Senators Introduce Bill to Promote Preservation of American Indian Languages - Native News Online nativenewsonline.net

FLERE NYHEDER >>>

Verdens sprog på Sproguseet.dk på et større kort

Mere i kategorien 'Sprogundervisning'

Islændinges udtale af dansk
 Hjælpe midler i sprogundervisningen
 Professor dr. ABC
 Tysk – en uddøende sprogart i Danmark

Nye kommentarer

Arturo til Hebraisk: Et genoplivet sprog eller et nyt sprog?
 Yunus til Two Turkish Loanwords in Swedish
 Sonstige til Den Danske Ordbog på nettet
 Mads Haupt til Er det forkert at splitte sammensatte ord?
 Monica Scheuer til Jødiske efternavne
 jane til Jødiske efternavne
 Ingl&S til Sprogene i Mozambique
 Birgit Eggert til Hvad er der blevet af Maren?
 Grethe Movsing til Hvad er der blevet af Maren?
 Henrik Klindt-Jensen til Ded borrihjolmska måled

Artikler om

Men der er et paradoks her, som betyder, at der er behov for at forny sprogfagene: på den ene side er fremmedsprogene ikke ligefrem eftertragtede og på den anden side står så samfundets behov for veluddannede, globalt kompetente borgere, der kan håndtere sproglig og kulturel diversitet på en måde, der er effektiv og bidrager til samfundets vækst. Det har Undervisningsministeren og Forskningsministeren handlet på i form af et [udvalg](#), som ser på uddannelse i fremmedsprog i Danmark. Af arbejdsgruppens kommissorium fremgår det, at 'hvis vi skal kunne agere i en globaliseret verden, er det ... vigtigt at vores nationale fremmedsprogskompetence er veludbygget og tidssvarende'. Det står jo i skærende kontrast af det øjeblikbillede som Sprogkernen har tegnet, og den drastisk faldende tilslutning til fremmedsprog ud over engelsk og det obligatoriske andet fremmedsprog i gymnasiet.

Sprogkernen har konkrete anbefalinger, men de skal diskuteres, kvalificeres og implementeres før det nytter noget. Hvis fremmedsprogundervisningen skal gøre elever handlingskompetente, skal didaktikken om- eller gentænkes. Sprog er ikke videnstungt for eleverne, de ved ikke, hvornår de har lært noget og kan bruge det i interaktion med rigtige mennesker (ikke kun læreren eller de andre elever!); og analyse er godt nok en forudsætning for forståelse men den sætter ikke eleven i stand til at agere hurtigt og hensigtsmæssigt i ægte kontekster uden også at være bragt i spil i forhold til problemløsning, interaktion og resultatorientering. Litteratur er interessant og mange elever kan godt lide den selvspjeling det giver mulighed for; men det er ikke en tilstrækkelig forudsætning for at blive sprogligt handlingskompetent, det giver adgang til facetter i kultur (i en given periode, i en given strømning), men ikke til 'kulturen' og da slet ikke til kulturen, som den forhandles ad hoc mellem forskellige mennesker i interaktion.

Den globale borger skal uddannes igennem et helt uddannelsessystem – ikke kun i gymnasiet, som Sprogkernen har fokuseret på. Det kræver, at vi får skabt sammenhæng i tilgangen til sprogundervisning, således at der kan opleves en progression, der er til at forstå og forklare. Men det kræver også, at vi får muligheder for at lave konkrete nedslag i uddannelsessystemet, etablere samarbejder og undersøge hvordan det forholder sig med sprogfagene. Det er nødvendigt at teste de muligheder, der er for at stimulere interessen for fremmedsprog, få flere elever til at vælge sprogfagene og i det hele taget gøre sprogfagene til del af de faglige fællesskaber, som er nødvendigt for at fremtidens borgere kan agere i en stigende kompleks virkelighed, hvor samspillet mellem kompetencer er helt centralt for virksomhedernes og organisationernes medarbejdere.

Konkret kan didaktikken bringes i fokus ved at arbejde med [sociale medier](#) som læringsplatforme i uddannelsessystemet. Der er tale om velkendte værktøjer fra elevernes hverdag, de er netværksbaserede og appellerer til videndeling, samarbejde, sparring og en anerkendende tilgang til læring. Spil, leg og personlig tilpasning kombineret med den kollektive intelligens, som kan opbygges, er virkelighedsnære miljøer som allerede testes i forhold til fremmedsprogstilegnelse, men hvor konkrete forsøg i uddannelsessystemet vil være af stor værdi. Det gælder også for tiltag, der kan etablere en fællesfaglighed mellem fag som har brug for hinanden – sprogfagene og samfundsfagene, sprogfagene og kulturfag som religion, oldtidskundskab og historie. Selve evnen til sprog og sprogtilegnelse kan gøres til en spændende vej til interesse for fremmedsprog. Endelig er det centralt at få afprøvet i virkeligheden om casebasering, problemorientering og handlingskompetence kan bidrage til større succes og mere fart på fremmedsprogene.

Det er vigtigt at fremmedsprogfagernes indhold og undervisernes praksis fortsat udvikles i dialog mellem forskning, undervisere og elever; derfor deltager holdet bag Sprogkernen gerne i implementering, diskussion, debat m.m. i relation til sprogfagernes situation i det danske uddannelsessystem, så der fremadrettet kan etableres den konstruktive dialog, som gør, at det danske uddannelsessystem bliver i stand til at tage hånd om fremtidens elever, studerende og medarbejdere i organisationer og virksomheder.

Margrethe Mondahl, lektor

*Alex Klinge, institutleder
Institut for Internationale Sprogstudier og Vidensteknologi, CBS*

Læs også:

1. [En national strategi for fremmedsprog!](#) Den kommende sprogstrategi skal involvere og sikre progression og sammenhængskraft i hele uddannelsessystemet fra børnehave til højere læreanstalter. Dansk og engelsk er en selvfølge. Det store og svære problem, som...
2. [En sprogskole i cyberspace](#) Skolen i marts måned 2009 med landstedet og salgsautomaten til tilkøb af nye lektioner i forgrunden og parken i baggrunden Efter mange år som voksenunderviser på Studieskolen i København, begyndte...
3. [Luxembourg – at leve i Babelstårnet](#) Groussherzogtum Lëtzebuerg Inden jeg kaster mig ud i lidt mere specifikke sprogvidenskabelige kommentarer fra hjertet af Europa, vil jeg starte med at give et lille indblik i mit liv i...
4. [Patentspråk i EU](#) I början av november i fjol rapporterade svensk press om att EU:s medlemsstater inte hade kunnat enas om patentspråken i EU. EU-kommissionen hade föreslagit att unionens patentspråk skulle vara engelska...

Tagget med: [engelsk](#), [fransk](#), [fremmedsprog](#), [gymnasiet](#), [italiensk](#), [skole](#), [Sprogundervisning](#), [tysk](#)

Skriv en kommentar

Navn (kræves)

E-mail (kræves)

aktuelle sprog [Alfabeter](#) [Anmeldelser](#) [arabisk](#)

Biblen [bogstaver](#) [børn](#) [Danmark](#) **Dansk** [Dialekter](#)

engelsk [esperanto](#) [Formidling](#) [fransk](#) [identitet](#)

konsonanter [Medier](#) [modersmål](#) [Musik](#) [Navne](#) [norsk](#) **Ord**

ordbøger [ordforråd](#) [oversættelse](#) [Plansprog](#) [religion](#)

romanske sprog [russisk](#) [Sjov](#) [skriftsprog](#) [sprogdød](#) [Sproggeografi](#)

sprogkort **Sprogpolitik** [sprogteknologi](#)

[svensk](#) [truede sprog](#) [tv](#) [tyrsk](#) [tysk](#) [Udtale](#)

[Underholdning](#) [video](#) [vokaler](#)

Arkiv	Resources
januar 2015	Ethnologue: Languages of the World
december 2014	Forvo – All the Words in the World. Pronounced.
november 2014	LL-Map: Language and Location
maj 2014	Minority Rights Group
marts 2014	Omniplot. Writing Systems and Languages of the World
februar 2014	UNESCO Atlas of the World's Languages in Danger
oktober 2013	World Atlas of Linguistic Structures (WALS)
august 2013	
marts 2013	
januar 2013	
december 2012	
november 2012	
oktober 2012	
september 2012	Bogstavlyd
juli 2012	Dansk sprognævn
juni 2012	Den danske ordbog
maj 2012	Dialekt.dk
april 2012	dk.kultur.sprog
marts 2012	Korpus.dk
februar 2012	Nye ord i dansk på nettet (NOID)
januar 2012	Ordbog over det danske sprog
december 2011	Ordned. Dansk sprog i ordbøger og korpus
november 2011	Sproget.dk
oktober 2011	Svenska Akademien
september 2011	Ø (Schwa.dk)
august 2011	
juli 2011	
juni 2011	
maj 2011	
april 2011	
marts 2011	
februar 2011	
januar 2011	
december 2010	
november 2010	
oktober 2010	
september 2010	
juni 2010	
maj 2010	
april 2010	
marts 2010	
februar 2010	
januar 2010	
december 2009	
november 2009	
oktober 2009	
september 2009	
august 2009	
juli 2009	
juni 2009	

Send mig en e-mail når der kommer flere kommentarer.